

Fugleskinn med Tukummeq

Av Sofie Kleppe, naturgarver
Stipendiat ved Norsk håndverksinstitutt

Foto: Lotta Rahme

2024

NORSK
HÅNDVERKSINSTITUTT
9

Fugleskinn med Tukummeq

Tukummeq kommer fra Qaanaq hvor hun som liten ble båret på sin mors rygg i en amautiⁱ av alkekonge. Da Tukummeq vokste opp fikk hun høre historien om hennes første år i mors amauti, men hun så færre og færre amautier laget av fugleskinn. Da hun ble voksen så hun at de tradisjonelle kunnskapene var i ferd med å forsvinne, og hun gikk i gang med å lære seg håndverket. Hun ville finne ut hvordan man kan garve fugleskinn, og lage klær av fugleskinn, noe som førte henne ut på en lang reise i leten etter kunnskap. Hun reiste til Qaanaq hvor hun fikk være med på fuglesanking og lærte seg å garve fugleskinn av de eldre, og lærte seg å sy.

Vi møter Tukummeq i huset hennes som ligger helt ytterst ved havet i Nuuk.

Tukummeq har tatt opp alkekonger fra fryseren. Hun gir meg en og viser hvordan den skal ligge i hånden.

Tukummeq har tatt fram en ulu og en skål med vann. Vi begynner arbeidet med å løsne vingene fra fuglens kropp. Med forsiktige bevegelser roterer vi vingene i sirkelbevegelser.

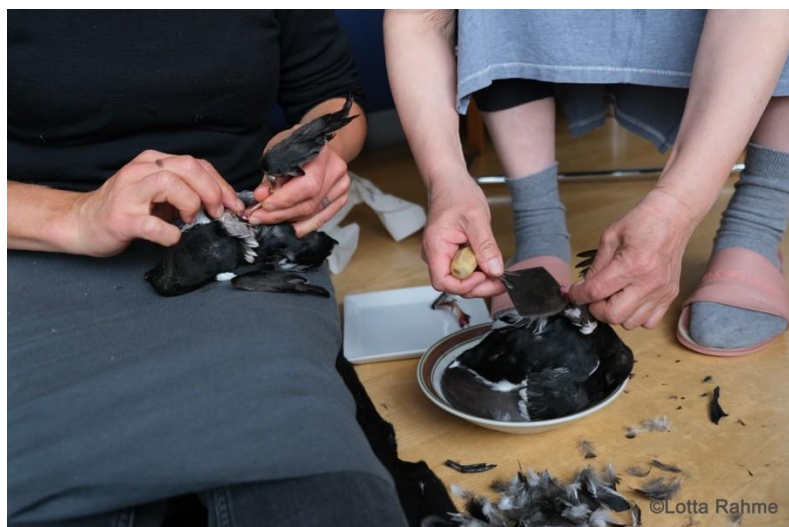
De viktigste verktøyene våre er ulu og tenner. Vi skjærer inn i leddknuten i fuglebeinet og deretter knuser vi beinet med tennene.

Vi holder fuglen i vingen med tennene mens vi drar skinnet ned. Tukummeq viser og jeg følger hennes instruksjoner.

Det gjelder å være forsiktig med skinnet.

Begge vingene skal frigjøres fra skinnet. Vingene tørkes.

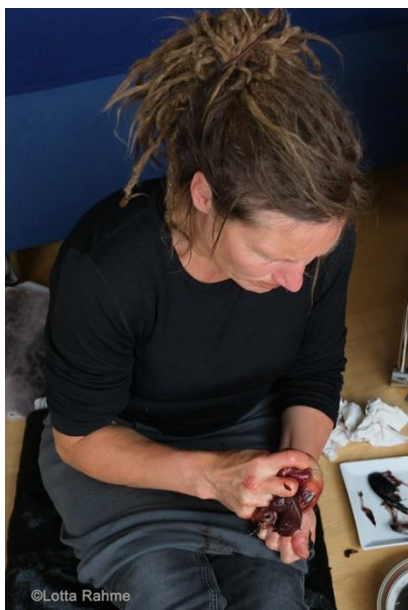
Deretter skal vi flå fuglen for skinn.
Vi begynner ved det ene øyet og skjærer oss ned til nebbet.

Når hele skinnet er løsnet fra hodet trekker det ned over halsen.

Nå må vi stikke fingeren inn i fuglen og løsne skinnet fra kroppen.

Det er viktig at alt skinnet er løst så det ikke blir ødelagt når vi skal trekke det av.

Forsiktig må man
være, og til sist kan
jeg dra hele skinnet
av fuglen.

Nå skal skinnet blåses
opp og føttene skal
trekkes ut av skinnet.

Så skal beina løsnes
fra kroppen

Til sist er hele skinnet
løst, og fuglekroppen
henger løst.

Vi løsner kroppen fra
skinnet og Tukummeq
koker dem til lunsj.
Ingenting går til spille.

Nå må vi
skjære av
knoklen så
fuglen kan
løsnes fra
beinet.

Så kan vi koke suppe av fuglekroppen og henge skinnet til tørk.

Jeg klarte det uten å ødelegge skinnet.

Siste utblåsing av skinnet. Vi presser luften ut og strekker det.

Så skal skinnet henge til tørk. Den beste måneden for innsamling av alkekonge-skinns er juni, og for å sy en amauti behøver man 80 skinn. Da er det best å flå skinnene med en gang og tørke dem på en planke.

Når skinnene har tørket kan de garves. Tukummeq fukter hele skinnet med spytt og vrenger skinnet slik at dunene kommer ut. Deretter legger hun skinnet på et kjølig sted ett til to døgn. Deretter skal skinnet gnugges mellom hendene og mykgjøres til det er tørt og mykt.

ⁱ Amauti er en jakke med en «innebygd» pose eller pung under hetten hvor barn opp til to år kan bæres.